

Soovituslik õpitulemuste jaotus ja soovituslik õppesisu 9. Klassis

ÕPITULEMUSED

Õpilane:

- 1) väärtustab eesti keelt ja kultuuri, kasutab teadlikult eesti keele oskuse arendamiseks eestikeelset keelekeskkonda;
- 2) kasutab õppes ajakohaseid keeletehnoloogilisi vahendeid eesmärgipäraselt, arvestab digiturvalisuse nõuetega;
- 3) saab aru erineva pikkuse ja keerukusega suuliste tekstide põhisisust, mõistab nii kirja- kui kõnekeelt.
- 4) jälgib vilunud kõnelejate elavat mõttevahetust ning saab aru selgelt struktureeritud diskussioonist;
- 5) jälgib eakohaseid ettekandeid ja esitlusi, leiab infot ja teeb kokkuvõtte, avaldab oma arvamust, esitab vastuväiteid;
- 6) saab aru enamikust suulistest ja kirjalikest üldkeelsetest tarbe- ja meediatekstidest, eristab kvaliteetajakirjandust kollasest;
- 7) jälgib ja mõistab aramus- ja probleemartiklite ning saadete arutluskäiku usaldusväärsetest allikatest;
- 8) loeb keeletasemele vastavaid eri žanris ilukirjandustekste, analüüsib nende sisu ja mõistab sõnumit;
- 9) suhtleb ettevalmistuseta küllaltki ladusalt tuttavatel ja eale vastavatel teemadel, väljendab oma seisukohti, tundeid ja soove, reageerib kaaslaste jutule aktuaalsetel teemadel;
- 10) osaleb arutelus, väitluses, väljendub selgelt, üksikasjalikult ning argumenteeritult eakohastel ja aktuaalsetel teemadel.
- 11) peab selgelt struktureeritud ettekande tuttavatel teemal või alusteksti põhjal, esitab olulisemad seisukohad ning poolt- ja vastuargumendid;
- 12) kirjutab/koostab eri tüüpi tarbetekste, näiteks kandideerimisdokumente: avaldus, motivatsioonikiri, elulookirjeldus, seletuskiri, volitus,
- 13) e-kiri, ning vormistab need korrektselt;
- 14) kirjutab jutustavaid ja kirjeldavaid tekste nii realistlikus kui ka fantastilises laadis,
- 15) kirjutab arutlevaid tekste, esitab poolt- ja vastuargumente, toob näiteid ning sõnastab kokkuvõtte alustekstide põhjal;
- 16) kirjutab raamatu-, filmi-, teatri-, saate-, videoarvustuse loetu, nähtu, kuuldu põhjal;
- 17) valdab üldsõnavara tuttavatel ja aktuaalsetel teemadel, väljendub selgelt, täpselt ja varieeruvalt;
- 18) tunneb eesti keele grammatikat õpitu piires, tunneb sõna- ja sõnavormide moodustamise viise;
- 19) hääldab sõnu ja lauseid selgelt ja loomulikult;
- 20) arvestab keeleliste vahendite valikul suhtluse eesmärki, partnerit ja olukorda nii koolis kui ka väljaspool kooli.
- 21) kasutab liit- ja lihtlauseid, lauselühendiga lauseid, otsekõnet; ühendab lausungid selgelt ja loogiliselt struktureeritud sidusaks tekstiks;
- 22) kirjeldab eesti keele häälikusüsteemi, eristab sõnaliike ja -vorme, järgib õigekirjareegleid õpitu piires;
- 23) tunneb eesti keele sõnamoodustuse põhimõtteid;

TEEMAVALDKONNAD

MINA JA TEISED- Avalik ja privaatne suhtlemine. (digisuhtlus: e-kiri, sotsiaalvõrgustikud). meilietikett. Turvaline digisuhtlus, koostöö veebikeskkonnas. Digisuhtluses kasutatav släng ja lühendid. Küberkiusamine ja viisakas käitumine võrgus. Küberturvalisus ja pahavara. Lähisuhted, põlvkondlik erinevus mõtteviisis, sugulased ja sugupuu, armastus- ja sõprussuhted, psühholoogiline suhtlusbarjäär, suhteprobleemide ja konfliktide ennetamine ning lahendamine. Enesejuhtimisoskus ja neseanalüüs. <https://courses.cs.ut.ee/t/digiopik/Digitaalnohutus/Tund29>
<https://www.teeviit.ee/kuidas-oppida-ennast-tundma/>,
<https://edidaktikum.ee/et/content/enesejuhtimisoskuste-arendamise-m%C3%A4ng>, [Juhendid](#)
[haridusasutustele - RAJALEIDJA](#)

KODU JA LÄHIÜMBRUS- Kogukondlikud rahvaalgatused, „Teeme ära!” talgud. Rohepööre. Looduskaitse ja -hoid, prügi sorteerimine, taaskasutus ja pakendiringlus. Säästlik eluviis. Heakord ja heakorranõuded.

EESTI- Eesti eripära/koht/tuntus maailmas: e-riik, puhas keskkond, PISA-testide tulemused. <https://www.puhkaeestis.ee/et/puhka-eestis/milles-on-eestlased-parimad>

<https://www.hm.ee/pisa>. Eesti keele kui riigikeele väärtustamine ja tähtsus, eestlaste välja- ja sisseränne; eesti keel ja kultuur maailmas. <https://ekkm.estinst.ee/>; <https://ekkm.estinst.ee/eesti-keele-ope-valismaal/>. Eesti noored ja teadus. Vabariiklikud teema-aastad. Eesti keele keskkonnad, eesti tuntumad kirjanikud ning tüviteksid. Rakett 69 <https://rakett69.ee/>; teleaade NOVA <https://lasteekraan.err.ee/1038738>, https://keeleabi.eki.ee/pdf/vaikesed_tarbeteksid2.pdf) ,<https://sonaveeb.ee/>; www.eki.ee; https://www.filosoft.ee/gene_et/, https://www.filosoft.ee/html-speller_et/. Eestikeelsed teabeallikad. Info kriitiline hindamine.

RIIGID JA NENDE KULTUUR- <https://www.opiq.ee/kit/331/chapter/18594>: Riigiaparaat ja selle valitsemine. <https://valitsus.ee/strateegia-eesti-2035-arengukavad-ja-planeering/tegevuskava/>. Erinevate rahvaste stereotüübid, tavad ja kombed. <https://www.taskutark.ee/study/uhiskonnaopetus-6-klassile/83597/>. Heategevusüritused, tänuüritused. Noorteorganisatsioonid, noortevahetus; õpilaste õpiränne. <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/et/opportunities/opportunities-for-individuals/pupil-mobility>; <https://www.yfu.ee/vahetusopilane/taotlemine/>

IGAPÄEVAELU. ÕPPIMINE JA TÖÖ- Formaalse ja mitteformaalse keeleõppe võimalused: tandemõpe, õpilasvõistlused, kohtumisõhtud, keelesõber, keepleklubid ja -kohvikud jt. Edasiõppimine: kutseõpe; õpipoisi õpe, õpilasvahetus; noorte tööhõive ja teenimisvõimalused: õpilasfirmad, töövarjupäevad, äriideede arendusnädalavahetused ehk *hacketonid*, *start-up'id*. Kandideerimiseks vajalikud tarbetekstid.

VABA AEG- Noorte vaba aeg ja tegevusetus. Tegevusetuse põhjused ja tagajärjed (suitsetamine, e-sigaretid, uimastid, ülekaal jt). Turvalisuse tagamine. Aktiivne puhkus: matkad, jalgrattaretked, kultuurireisid, noortelaagrid. Huvitegevus: kujutav kunst, muusika, kirjandus, film, teater, fotograafia, sport, tants, käsitöö, kogumine jt loovtegevused. <https://arhiiv.err.ee/audio/vaata/uudised-haridusministeerium-korraldab-suveks-opilaslaagreid-et-tosta-laste-opihuvi/>;

<https://haridusportaal.edu.ee/artiklid/noortelaagrid-ja-malevad>

TERVIS JA TERVISLIK ELUVIIS: Füüsilise ja vaimse tervise tasakaal, terviseriskid, istuv eluviis, netisõltuvus jne, tasakaalustatud toitumine. Kriisiabi numbrid. 1247 või 116006.

<https://www.112.ee/et/juhend/aita-ennast-ja-teisi/112>

[-lastele](#)

<https://www.112.ee/et/juhend/aita-ennast-ja-teisi/ohvriabi-kriisitelefoni-116-006>

Laste varjupaigad/turvakodud.

<https://www.google.com/search?client=firefox-b-d&q=Teeme+%C3%A4ra>

HINDAMINE

Hindega „5” („väga hea”) hinnatakse suulist vastust/esitust, kirjalikku või praktilist tööd/tegevust, kui õpilane on omandanud nõutavad teadmised ja oskused. Hindega „4” („hea”) hinnatakse õpilast, kui tema teadmistes ja oskustes esineb väiksemaid eksimusi.

Hindega „3” („rahuldav”) hinnatakse õpilast, kui tema teadmistes ja oskustes esineb puudusi ja vigu.

Hindega „2” („puudulik”) hinnatakse õpilast, kui tema teadmistes ja oskustes esineb olulisi puudusi ja vigu.

Hindega „1” („nõrk”) hinnatakse, kui õpilane ei ole omandanud nõutavaid teadmisi ja oskusi.

Hindega „X” („ootel”) hinnatakse õpilast, kes arvestusliku töö ajal puudus. Õpilane on kohustatud

10 päeva jooksul, alates kooli tulekust, töö järele tegema või vastama. Vastasel juhul asendatakse „X” hindega „1”.

LÕIMING JA LÄBIVAD TEEMAD

Õpitulemused toetavad üldpädevusi: Suhtluspädevus, Õpi- ja enesemääratluspädevus, Kultuuri- ja väärtuspädevus, Õpipädevus,

Läbiv teema: Väärtused ja kõlblus; Teabekeskond ja meediakasutus; Keskkond ja jätkusuutlik areng; Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus; Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus; Elukestev õpe ja karjääri kujundamine; Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus; Tervis ja ohutus

Üldoskus: Digipädevus

ÕPPEMATERJALI VIITED; ÕPPEKESKKONNA LAIENDAMISE SOOVITUSED

Soovituslikud kirjandusteosed:

Jaanus Vaiksoo „King nr 39”, „King nr 40”, King nr 41”, Andrus Kivirähk „Rehepapp ehk November”, Margus Karu „Nullpunkt”.

Soovituslikud filmid:

“November”, “Nullpunkt”, “Eia jõulud Tondikakul”, “Nimed marmortahvlil”.

Soovituslikud meediaväljaanded ja -kanalid:

<https://jupiter.err.ee/filmid>;

<https://www.efis.ee/>

ETV, ETV+, Vikerraadio, Eesti Päevaleht; Postimees; jupiter.err.ee

Mina ja teised

Programm keelevigade leidmiseks https://www.filosoft.ee/html_speller_et/

Opiq, teksti sidusus: <https://www.opiq.ee/kit/36/chapter/1662>

Keelesaade “Netikett” <https://arhiiv.err.ee/audio/vaata/keesaade-netikett>

Eesti keele lemmatiseerija (annab verbi algvormi, käändsõna nimetava käände)

https://www.filosoft.ee/lemma_et/

Lühendid, mida Eesti kooliõpilased Internetis enim kasutavad

<https://www.am.ee/Luhendid-Internetis>

Lühendite õigekiri

<https://www.eki.ee/books/ekk09/index.php?p=2&p1=9>

Suhtle internetis nutikalt

<https://noor.targaltinternetis.ee/suhtle-internetis-nutikalt/>

Küberturvalisus

<https://web.htk.tlu.ee/informaatika/infoyhiskond/chapter/turvaline-kaitumine-internetis-ja-kyberkuritegevus/>

Konflikti lahendamine

https://www.terviseinfo.ee/images/prints/Uimastiennetuse_%C3%B5petajaraamat/V_peatykk_A_ktiivtood_III_kooliaste_K_Tyli.pdf

Enesejuhtimisoskuste arendamise mäng III kooliastmele:

<https://edidaktikum.ee/et/content/enesejuhtimisoskuste-arendamise-m%C3%A4ng>

Eneseanalüüs “Asustamata saar” III kooliastmes

https://www.terviseinfo.ee/images/prints/Uimastiennetuse_%C3%B5petajaraamat/V_peatykk_A_ktiivtood_III_kooliaste_M_Asustamata_saar.pdf

Video “Kuidas alustada suguvõsa uurimisega?”

<https://www.youtube.com/watch?v=PSFELi-UBQs&list=PLGm2cHJq7Sk9rg2uRaaFutFRweYDEfWbN&index=1>

Kodu ja lähikümbus

Tagasi Kooli e-tund “Mida tehakse minu taarapunkti toodud pakenditega?”

<https://etunnid.tagasikooli.ee/e-tund/mida-tehakse-minu-taarapunkti-toodud-pakenditega/>

ERRi “Vanast plekkpurgist saab uus.” <https://www.youtube.com/watch?v=EouVAasMN1M>

Teeme ära! <https://www.teemeara.ee/et>

Glogster-plakati või postri kujundamise keskkond <https://edu.glogster.com/dashboard>

Eesti

Eesti keele õppe tingimused ja keskkonnad, mis sobivad ka välismaal õppijale <https://globalestonian.com/et/eesti-keel>

Ilukirjanduse žanrite ülevaade: EV100 Keelekild: “Eesti keel ja identiteet” <https://arhiiv.err.ee/video/vaata/ev100-keelekild-eesti-keel-ja-identiteet>

EV100 Keelekild: “Kohanimest Eesti” <https://arhiiv.err.ee/video/vaata/ev100-keelekild-kohanimetus-eesti>

Teema-aastad:

<https://www.tallinn.ee/et/haridus/oppeaasta-prioriteetid-ja-teema-aastad>

Kultuurivaldkonna teema-aastad (2024.a)

<https://www.kul.ee/uudised/selgunud-jargmised-kultuurivaldkonna-teema-aastad>

Filmid: “Vehkleja” (spordiajaloost), “Nimed marmortahvil” (Eesti Vabadussõjast), “Klass” (koolivägivallast), “Tõde ja õigus” (Eesti talurahva ajaloost); animafilm “Isand” (Fr Tuglase novelli “Popi ja Huhuu” ainetel - vaimust ja võimust); “Seltsimees laps” (küüditamisest lapse silme läbi)

Teosed: A. H. Tammsaare “Põrgupõhja uus Vanapagan”; Oskar Luts “Nukitsamees”, Jaan Kross “Wikmani poisid” (sobib ka telefilm)

Janno Põldma, Heiki Ernitsa animafilm “Lepatriinude jõulud”, Kristi Piiper “Esimene kord”

Videoõps: kirjanduse põhiliigid: <https://www.youtube.com/watch?v=TyvIQhTPsEU>

Teave PISA-testide kohta HTM-i kodulehel: <https://www.hm.ee/pisa>

Digimaterjalide ja -keskkondade loetelu:

<https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/26235-Digimaterjalide-ja-keskkondade-loetelu-distsantsoppe-korraldamisel>

Eestis elavad rahvused: <https://integratsioon.ee/mitmekultuuriline-uhiskond>

Eesti keel ja kultuur maailmas <https://www.google.com/search?client=firefox-b-d&q=eesti+keel+ja+kultuur+maailmas>

Tagasi Kooli e-tund “Kuidas valmistutakse Eesti Vabariigi paraadiks”

<https://etunnid.tagasikooli.ee/e-tund/kuidas-sunnib-eesti-vabariigi-aastapaeva-paraadi/>

Riigid ja nende kultuur

Eesti Väitlusseltsi tunnikava poliitiliste väidete ja väitja tausta seoste kohta

<https://oppematerjalid.argument.ee/wp-content/uploads/2023/01/Poliitiliste-vaidete-analuus.-Vaitja-taust.pdf>

SA A. H. Tammsaare Muuseum Vargamäel, Eesti kirjanduse pidunädala sündmused eesti kirjanduse päeval, 30. jaanuaril: <https://www.vargamae.ee/sundmus/eesti-kirjanduse-pidunadal/>

vanarahva kombed (III kooliaste): <https://lastega.ee/index.php/en/vanarahva-kombed>

Vikerraadio saates saksa poisid: <https://asse.ee/asse-eesti/vahetusopilased-anton-ja-knut-demonstreerivad-oma-ilusat-eesti-keelt/>

Sõnaveebi õppelehed lk 9 <https://www.eki.ee/dict/psv/oppelehed.pdf>

Programm keelevigade leidmiseks https://www.filosoft.ee/html_speller_et/

Eesti keele lemmatiseerija (annab verbi algvormi , käändsõna nimetava käände) https://www.filosoft.ee/lemma_et/

Igapäevaelu. Õppimine ja töö

Levila sari halbadest kogemustest vahetusõpilastena <https://www.levila.ee/raadio/katkised-vahetusopilased>

Sobiva kõnetempo ja selge hääldusega saated. Saade on heaks sisendiks arutlevaks kirjandiks. Tagasi Kooli koostatud tunnikava õpilasfirmadest koos noorte ettevõtjate aruteluga

<https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/31854-Noorte-ettevotjate-aruteluring>

Teeviit: noorte poolt koolis korraldatud sündmusest kasvas välja koostöö Haridusametiga

<https://www.teeviit.ee/persoonilugu-johanna-martinsoniga-meie-umber-on-rohkem-voimalusi-kui-arvata-oskame/>

Programm keelevigade leidmiseks https://www.filosoft.ee/html_speller_et/

Uudissõnadest-Sõnaus <https://sonaus.ee/uudissonad>

Opiq, teksti sidusus: <https://www.opiq.ee/kit/36/chapter/1662>

Video “Töövestlusel”: <https://www.youtube.com/embed/6etyaZYvhUQ>

Kuidas kirjutada CVd ja motivatsioonikirja <https://www.cvkeskus.ee/karjaarikeskus/cv-ja-motivatsioonikiri/motivatsioonikiri-naidis>

Kuidas vormistada ametikirja <https://keeleabi.eki.ee/artiklid3/ametikiri.html>

Eesti keele ja kirjanduse teemalised õpilasvõistlused/konkursid Eesti Emakeeleõpetajate Seltsi kodulehel märksõna KONKURSID all: <http://www.eeselts.edu.ee/>

Teeviit. Õpilasvahetus <https://www.teeviit.ee/category/oppimine-haridus/opilasvahetus/>

Noortelaagrid <https://lastega.ee/index.php/et/juhend/item/11197-laste-ja-noortelaagrid>

Noortemalev <https://harno.ee/malevasuvi>

Rahvusvahelise võistluse "Hansenist Tammsaareni" lugemiskett (näiteid Tammsaare tekstide esitamisest mitteformaalses õppes)

<https://www.youtube.com/channel/UCAkzg-BxPprZc-6T4u98ipA>

Tagasi Kooli koostatud tunnikava koos videoga "Kuidas minust ettevõtja sai?"

<https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/31855-Ettevotjalt-noortele-Kuidas-minust-ettevotja-sai>

Programm keelevigade leidmiseks https://www.filosoft.ee/html_speller_et/

M.Kitsinik "Eesti keele õpik vene õppekeele koolidele" lk 15, 72 https://integratsioon.ee/sites/default/files/188_eesti_keeke_opik.pdf

Programm keelevigade leidmiseks https://www.filosoft.ee/html_speller_et/

Vaba aeg

ERR Nova. Käitumine teatris 0.50-5.28 <https://arhiiv.err.ee/video/vaata/nova-672>

Eesti Väitlusseltsi tunnikava meelemärkide kasutamisest tingitud riskiolukordadega toimetulekuks

<https://oppematerjalid.argument.ee/wp-content/uploads/2023/01/Ole-teadlik-mitte-soltuv.pdf>

Video ilukirjanduse žanritest ülevaate saamiseks: Videoõps: kirjanduse põhiliigid: <https://www.youtube.com/watch?v=TyvIQhTPsEU>

Keelemäng "Käänuk" sihitise kasutamisest lauses <http://k44nuk.ee/>

Eesti tüviteksi kiirkursus: A. H. Tammsaare miniatuur "Tähtis päev" https://www.youtube.com/watch?v=AbLV5s_5Z8k&t=73s

Video: "Suhtlemine on edu võti" <https://www.youtube.com/watch?v=i9kUPcsFYjk>

Noortele suunatud persoonilugusid <https://www.teeviit.ee/category/persoonilood/> ja noorte kogemuslugusid <https://www.teeviit.ee/category/kogemuslood/>

Ilukirjandusteoseid: Jaanus Vaiksoo "King nr 39", "King nr 40", "King nr 41" (kerget detektiivlood); Aidi Valliku "Kuidas elad, Ann?" jt Anni-lood (murdeea probleemidest, suhtest)

Ülesannete diferentseerimine:

a) Filmimäng (edasijõudnutele)

Ühendada eesti kirjanikud ja nende teoste järgi tehtud mängufilmid:

<https://learningapps.org/view3675957>

b) Ülesanne õpilastele, kellele filmi /teose teema ei sobi: anda vaatleja roll (ülesandeks ülejäänud klassi tegevuste jälgimine; tegevustele tagasiside andmine)

Tervis ja tervislik eluviis

Peaasi test söömiskäitumise kohta

<https://peaasi.ee/testi-oma-soomiskaitumist/>

e-koolikott: Tervisliku eluviisi põhimõtted ja infoallikad

<https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/21764-Tervisliku-eluviisi-pohimotted-ja-infoallikad>

Podcast:

“Kliimamuutused minu taldrikul”

<https://www.youtube.com/playlist?list=PLP9FrqTN8QG5ZNUc1IBKLNhhRYqci2yvY>

III kooliastme tunnikava:

“Digiturvalisus ja tervishoid”

<https://oppekava.ee/wp-content/uploads/2020/08/9.-klassi-%c3%b5ppeprotsessid.pdf>

Eluliin: kriisiabi numbrid

<https://eluliin.ee/>

Toitumisenõustamise võimalused:

<https://rahvatervis.ee/karjaar-toitumisenoustajana-millised-on-voimalused/>

Raadiosaade: Tuul Sepp “Ilmastik ja linnaloodus”

<https://vikerraadio.err.ee/1609196549/lopp-hea-koik-hea-maian-karmas-ja-arp-muller/3d6afdca6c358044da2b647b3caab9cc>